

Moldova:

Îndrumar privind Elaborarea și Identificarea
Măsurilor de Ajutor de Stat în vederea
Reducerii Denaturării Mediului Concurențial

Echipa Politicii de Concurență
Practica Mondială în Comerț și
Competitivitate
Grupul Băncii Mondiale

Cuprins

1. Sumar.....	4
2. Introducere.....	4
3. Ce reprezintă ajutorul de stat?.....	4
4. Care sunt cele mai importante reguli privind ajutorul de stat și unde le pot găsi?	7
5. Când ajutorul de stat ar trebui să fie acordat?.....	8
6. Sunt furnizor de ajutor de stat?.....	9
7. Beneficiez de ajutor de stat?.....	10
8. Ce se întâmplă dacă acord/primesc ajutor de stat? Este ajutorul de stat întotdeauna ilegal?	10
9. Cine și când trebuie să notifice?.....	11
10. Ce se întâmplă dacă ajutorul de stat este acordat fără a fi notificat? Care sunt consecințele acordării ajutorului de stat ilegal?.....	11
11. Cum pot evita încălcarea legislației cu privire la ajutorul de stat?.....	12
12. Servicii publice și ajutorul de stat.....	12
13. Parteneriatul public-privat și ajutorul de stat.....	13
14. Bibliografie.....	15
15. Anexa 1: Exemple de ajutoare de stat analizate.....	16

Prefață

La solicitarea Consiliului Concurenței din Republica Moldova (CCRM), Climatul Investițional (CI) al Grupului Băncii Mondiale – Grupul Tematic privind Politica Concurențială (GTPC) sprijină punerea în aplicare a cadrului în domeniul ajutorului de stat în Republica Moldova în cadrul Proiectului Global al Corporației Financiare Internaționale privind Politica în domeniul concurenței.

Asistența tehnică privind consolidarea cadrului de control al ajutorului de stat în Republica Moldova (decembrie 2013 - iunie 2015) are ca scop consolidarea punerii în aplicare a sistemului de control al ajutorului de stat în Republica Moldova prin (i) sprijinirea evaluării ajutoarelor de stat pentru a asigura compatibilitatea cu un mediu concurențial normal, (ii) asigurarea transparenței ajutorului de stat și facilitarea conformării cu reglementările privind ajutoarele de stat, și (iii) sprijinirea punerii în aplicare a legislației secundare privind ajutoarele de stat și alinierea cu normele UE privind ajutoarele de stat. Obiective secundare ale proiectului includ:

- Creșterea gradului de conștientizare cu privire la regulile de control al ajutoarelor de stat în rîndul autorităților administrației publice și mediului de afaceri;
- Consolidarea colaborării între CCRM și alte organe ale administrației publice care acordă ajutor de stat; și
- Consolidarea capacității la CCRM și la alte autorități ale administrației publice care acordă ajutoare de stat.

O parte esențială a acestei sarcini este elaborarea unui îndrumar pentru a ajuta autoritățile să proiecteze măsurile de ajutor de stat pentru a minimiza riscul de denaturare a condițiilor concurențiale pe piețele din Republica Moldova și să identifice dacă acestea acordă sau primesc ajutor de stat.

Acest îndrumar a fost elaborat de o echipă din cadrul Grupului Băncii Mondiale, Grupul Tematic privind Climatul Investițional și Politica Concurențială inclusiv Georgiana Pop (Economist și specialist în politică concurențială) și Jorge Piernas (Expert în domeniul ajutoarelor de stat). Grupul Tematic privind Climatul Investițional și Politica Concurențială este condus de Martha Martinez Licetti (Economist principal și Șef de echipă (Global Team Leader)).

1. Sumar

1. Obiectivul acestui ghid este de a oferi autorităților publice și întreprinderilor din Republica Moldova îndrumări cu privire la (i) elaborarea măsurilor de ajutor de stat pentru minimizarea riscului de denaturare a condițiilor concurențiale pe piețele din Republica Moldova și (ii) identificarea dacă acestea acordă sau primesc ajutor de stat și pașii care urmează a fi făcuți în aceste cazuri.

2. Îndrumarul este elaborat în vederea găsirii răspunsului într-un mod accesibil și cu exemple la un șir de întrebări, după cum:

- Ce reprezintă ajutorul de stat?
- Care sunt cele mai importante reguli privind ajutorul de stat și unde le pot găsi?
- Sunt furnizor de ajutor de stat?
- Beneficiez de ajutor de stat?
- Ce se întâmplă dacă acord/primesc ajutor de stat?
- Este ajutorul de stat întotdeauna ilegal?
- Cine și când trebuie să notifice?
- Ce se întâmplă dacă ajutorul de stat este acordat fără a fi notificat?
- Care sunt consecințele acordării ajutorului de stat ilegal?
- Cum pot evita încălcarea legislației cu privire la ajutorul de stat?

3. Îndrumarul de asemenea abordează posibilele ajutoare de stat legate de furnizarea serviciilor publice, precum și constituirea și gestiunea parteneriatelor public-private.

2. Introducere

4. Acordarea ajutorului de stat, cu excepția derogărilor stabilite la art. 4 și art.5 al Legii nr. 139 din 15.06.2012 cu privire la ajutorul de stat (Legea cu privire la ajutorul de stat), este considerată incompatibilă cu mediul concurențial normal. Încălcarea legislației cu privire la ajutorul de stat are consecințe importante atât pentru autoritățile publice cât și pentru beneficiarii de ajutor. Prin urmare, este important de înțeles ce este un ajutor de stat și care sunt consecințele încălcării legislației cu privire la ajutorul de stat. Acest succint îndrumar încearcă să facă lumină în aceste probleme și să ajute autoritățile și întreprinderile să identifice ajutorul de stat.

3. Ce reprezintă ajutorul de stat?

5. Ajutorul de stat este, în esență, un transfer de resurse publice care favorizează o întreprindere sau un grup de întreprinderi și denaturează sau riscă să denatureze concurența.

6. În conformitate cu legislația Republicii Moldova, ajutorul de stat este orice sprijin care îndeplinește următoarele condiții: a) este acordat de furnizor din resurse de stat sau din resursele unităților administrativ-teritoriale sub orice formă; b) conferă beneficiarului un avantaj economic care nu ar fi fost obținut în condiții normale de piață; c) este acordat în mod selectiv; și d) denaturează sau riscă să denatureze concurența.

7. Este important să se țină seama de faptul că toate cele patru condiții trebuie să fie îndeplinite. Dacă una dintre condiții nu este îndeplinită atunci nu este ajutor de stat. Să analizăm câteva exemple pe diferite criterii (mai multe exemple de ajutor de stat pot fi găsite în

Anexa 1 la prezentul document):

a) Resurse de stat: Acest criteriu se referă la finanțarea publică (subvenții) dar, de asemenea, la orice formă de avantaj financiar (de exemplu, scutiri de impozite sau garanții) acordate de o autoritate publică (Centrală, locală, ...) sau chiar de către o întreprindere în care statul - sau orice altă conducere - exercită o influență decisivă din motiv că este acționarul majoritar (întreprinderi publice) sau pentru că dispune de dreptul de veto sau de alte împuterniciri importante în luarea deciziilor. Legea cu privire la ajutorul de stat oferă câteva exemple:

- subvenții;
- anularea sau preluarea de datorii;
- scutirile, reducerile, amînările sau eșalonările la plata impozitelor și taxelor;
- acordarea unor împrumuturi cu dobînzi preferențiale;
- acordarea de garanții în condiții preferențiale;
- investiții ale furnizorului, dacă rata profitului acestor investiții este mai mică decît cea normală, anticipată de către un investitor privat prudent;
- reducerile de preț la bunurile și serviciile furnizate, inclusiv vînzarea unor bunuri mobile și imobile sub prețul pieței.

Exemplu: Să presupunem că o întreprindere de stat, care activează în sectorul produselor petroliere, aprobă un tarif foarte avantajos pentru întreprinderile active într-un anumit sector, de exemplu, în sectorul industriei auto. Ar putea fi spus, în acest caz, că statul acordă ajutor industriei auto? În special, sunt considerate în acest caz resursele întreprinderii publice ca fiind resurse de stat? Răspunsul este - pentru a considera resursele întreprinderii publice ca fiind resurse de stat, decizia întreprinderii publice în acest caz trebuie să fie imputabilă statului. Cu alte cuvinte, resursele întreprinderii pot fi considerate resurse de stat în cazul în care se dovedește că întreprinderea a acționat sub influența dominantă a statului, asemenea statului, în adoptarea acestei măsuri. Un șir de factori pot indica faptul influenței dominante a statului asupra întreprinderii publice, într-un caz specific, de exemplu, integrarea întreprinderii în administrația statului, numărul de membri numiți de către stat în consiliul de administrație al întreprinderii sau dacă statul trebuie să aprobe tarifele întreprinderii înainte de a fi puse în aplicare.

b) Avantaj economic: Acest criteriu se referă la orice beneficiu economic pe care o întreprindere nu l-ar fi obținut în condiții normale de piață. În analiza acestui criteriu se compară situația financiară a întreprinderii care se presupune că a obținut ajutor de stat înainte și după intervenția publică care se află în examinare.

În cazul unui grant sau o facilitate fiscală acordată unei anumite întreprinderi, acest criteriu este ușor de identificat deoarece piața nu le oferă asemenea facilități iar situația întreprinderii în cauză este, evident, mai bună după ce a primit grantul sau facilitatea fiscală decît era înainte. În alte cazuri este necesar să se analizeze dacă o tranzacție, în care sunt implicate autoritățile publice sau întreprinderile sub influență publică, este sau nu în conformitate cu cerințele pieței. De exemplu, achiziționarea de către o întreprindere a unui bun sau serviciu de la o autoritate publică sau un furnizor de resurse de stat (a se vedea mai sus, asemenea unei întreprinderi de stat ...) sub prețul pieței înseamnă că întreprinderea în cauză primește un avantaj. În mod similar, o întreprindere va fi primit un avantaj în cazul în care vinde un bun sau oferă un serviciu unui furnizor de resurse de stat la un preț mai mare decît cel de piață.

Exemplu: Să presupunem că o întreprindere de stat din Republica Moldova cumpără un pachet de acțiuni în valoare de 145 de milioane de lei într-o întreprindere cu sediul în Chișinău, care produce butoaie de depozitare a vinului. Concurentul acestei întreprinderi consideră că investițiile publice nu sunt cu adevărat investiții, ci mai curînd un ajutor de stat deghizat sub

forma unor investiții. Este acesta un caz de ajutor de stat? Pentru a determina dacă în acest caz există ajutor de stat, este necesar să se analizeze dacă, în circumstanțe asemănătoare, un investitor privat de dimensiune similară cu cea a întreprinderii de stat din Republica Moldova ar fi făcut această investiție (bazându-se pe previzibilitatea de întoarcere (returnare), făcând abstracție de orice considerente a politicii sociale, regionale sau sectoriale).

c) Selectivitate: Avantajul trebuie acordat anumitor întreprinderi sau anumitor sectoare. Acest criteriu este, de obicei, îndeplinit dacă avantajul economic în cauză (finanțat din resurse de stat) se acordă tuturor operatorilor economici (întreprinderilor) din Republica Moldova.

În acest sens, în conformitate cu Legea cu privire la ajutorul de stat, măsurile aplicabile tuturor sectoarelor economiei naționale trebuie să fie considerate ca generale (prin urmare măsuri neselective). În mod similar, Legea cu privire la ajutorul de stat prevede că nu există nici un avantaj selectiv în cazul fondurilor eliberate de Banca Națională unei întreprinderi în anumite condiții menționate în Legea cu privire la ajutorul de stat.

Regulile speciale legate de acest criteriu se aplică în cazul ajutorului fiscal. În acest caz, trebuie să fie identificat dacă pretinsul avantaj acordat unei întreprinderi constituie o excepție de la sistemul fiscal general aplicabil sau pur și simplu provine din astfel de aplicare.

De exemplu, o facilitate fiscală de la impozitul pe venit aplicabil în Republica Moldova unei singure întreprinderi, unui grup de întreprinderi care activează într-un anumit sector, foarte probabil va fi considerată ca avantaj selectiv în timp ce o rată mică de impozitare a veniturii (mai mică decât cea care se aplică în țările vecine) aplicabilă tuturor întreprinderilor din Republica Moldova va fi considerată ca o măsură generală (neselectivă).

În cele din urmă, un avantaj selectiv fiscal la prima vedere ar putea fi totuși considerat ca o măsură generală dacă este justificată de un principiu general al sistemului fiscal din Republica Moldova, cum ar fi natura progresivă a impozitului pe venit sau ratele diferite pe impozitul pe profit (faptul că unele companii vor plăti taxe mai mari decât altele, deoarece acestea obțin mai mult profit. Această situație derivă din aplicarea normală a sistemului fiscal din Republica Moldova: cu cât mai mult câștigi, cu atât mai mult plătești).

Exemplu: Să presupunem că în conformitate cu legislația Republicii Moldova, orice întreprindere investind mai mult de 3.000.000 lei într-o nouă instalație poate primi o reducere a impozitului pe profit. Măsura nu face distincție între sectoare, localizarea geografică sau tipul întreprinderii. Este această măsură selectivă? Răspunsul este da deoarece, deși măsura nu alege în mod explicit orice grup de întreprinderi, investițiile care trebuie făcute pentru a beneficia de această măsură este de mare încît numai întreprinderile mari de facto, vor beneficia de această măsură. Măsura este prin urmare selectivă.

d) Denaturează sau riscă să denatureze concurența: Acest criteriu este îndeplinit aproape automat în cazul în care sprijinul public este acordat unei întreprinderi sau grup de întreprinderi într-un sector care este liberalizat în mod oficial, chiar dacă în prezent în sector există un singur operator (întreprindere). Într-adevăr, în conformitate cu legislația Republicii Moldova, acest criteriu poate fi îndeplinit dacă sprijinul public afectează:

- efectele dinamice pe termen lung asupra stimulului de a investi și a concura;
- concurența pe piață produselor și provoacă diferite reacții din partea concurenților (reducerea vânzărilor și a planurilor de investiții, retragerea de pe piață);
- concurența pe piețele produselor intermediare și, în special, la locul efectuării

investițiilor.

Exemplu: Să presupunem că într-o regiune a Republicii Moldova îndepărtată geografic, o întreprindere mică oferă un serviciu de transport auto cu sprijinul financiar al autorităților locale. Nu există întreprinderi concurente în regiune și nici o întreprindere din afara regiunii nu a arătat pînă acum vreun interes de a concura cu actualul furnizor de servicii de transport auto. Este, în acest caz, afectată concurența în cazul în care prestatorul de servicii transport auto primește ajutor de stat din partea autorităților locale? Răspunsul este că, dacă piața este liberalizată în mod oficial și sprijinul financiar primit de întreprindere de la autoritatea locală este mai mare de ajutorul *de minimis* (2,000,000 de lei într-o perioadă de trei ani), concurența ar putea fi denaturată, dat fiind faptul că această cerință cuprinde nu doar distorsionarea reală dar și potențială a concurenței, care ar putea avea loc, de asemenea, în cazul în care întreprinderea beneficiară decide să concureze în afara regiunii sale.

4. Care sunt cele mai importante reguli privind ajutorul de stat și unde le pot găsi?

8. Legea cu privire la ajutorul de stat este cea mai importantă în legislația cu privire la ajutorul de stat.

Au fost adoptate o serie de regulamente care să pună în aplicare Legea cu privire la ajutorul de stat. Unul dintre care este *Regulamentul privind forma de notificare, procedura de examinare și adoptare a deciziilor cu privire la ajutorul de stat* care este deosebit de relevant deoarece explică cînd și cum are loc notificarea ajutoarelor de stat, precum și modul în care ajutorul de stat va fi examinat de către autoritatea competentă a Republicii Moldova pentru a monitoriza și autoriza ajutorul de stat, și anume, Consiliul Concurenței din Republica Moldova.

9. **Împreună cu aceste două documente generale, au fost adoptate un șir de regulamente de aplicare mai detaliate.** Acestea conțin norme specifice pentru sectoare și tipuri de întreprinderi. De exemplu, prevederi cu privire la volumul de ajutor de stat care poate fi acordat unei întreprinderi într-o anumită perioadă de timp pentru cercetare și dezvoltare sau pentru instruirea angajaților, sau de a atrage investiții într-o anumită regiune. Aceste norme specifice sunt cuprinse în următoarele reglementări:

- Regulamentul privind ajutorul de stat pentru cercetare, dezvoltare și inovare,
- Regulamentul cu privire la Registrul ajutorului de stat,
- Regulamentul privind ajutorul de minimis,
- Regulamentul privind ajutorul de stat pentru instruirea angajaților și pentru crearea de noi locuri de muncă,
- Regulamentul privind ajutorul de stat pentru dezvoltare regională,
- Regulamentul privind ajutorul de stat pentru înființarea de întreprinderi de către femeile antreprenor,
- Regulamentul privind ajutorul pentru salvarea beneficiarilor aflați în dificultate,
- Regulamentul privind ajutorul de stat acordat beneficiarilor ce prestează servicii de interes economic general,
- Regulamentul privind ajutorul de stat destinat să remedieze o perturbare gravă a economiei,
- Regulamentul privind ajutorul de stat acordat întreprinderilor mici și mijlocii,
- Regulamentul privind ajutorul de stat pentru protecția mediului.
- Regulamentul privind ajutorul de stat pentru finanțarea aeroporturilor și ajutorul la înființare pentru companiile aeriene.

10. **Legea ajutorului de stat și regulamentele de aplicare pot fi găsite accesând următorul link:** <http://competition.md/official-documents/state-aid/cadrul-legal/regulamente-si-instructii.html?cultureKey=ro>

5. Când ajutorul de stat ar trebui să fie acordat?

11. **Ajutoarele de stat au de obicei efecte negative pe piață prin denaturarea condițiilor echitabile.** Cu atât mai mult, ajutoarele de stat presupun adesea o risipă semnificativă a resurselor publice în cazul în care stimulentele sunt ineficiente. Într-adevăr, deși ajutoarele de stat ar putea părea a avea un impact pozitiv în economie *a priori* (de exemplu, în dezvoltarea piețelor, bunăstarea consumatorilor, etc.); acestea ar putea, de asemenea, restrânge concurența și denatura stimulentele diferiților jucători de pe piață pentru a investi și a concura.

12. **În același timp, ajutoarele de stat ar putea avea efecte pozitive în cazul în care sunt destinate corectării unei disfuncționalități a pieței bine identificate,** (considerente de eficiență) sau pentru motive de echitate, cum ar fi coeziunea națională în cazul ajutoarelor regionale sau ajutoare pentru lucrătorii defavorizați, cu scopul de a-i ajuta să acceseze piața forței de muncă.

13. **Din acest considerent, este important să se ia în considerare faptul că, înainte de luarea deciziei de acordare a stimulentele,** trebuie să se determine dacă ajutorul de stat este instrumentul cel mai adecvat, și apoi să se decidă care este cea mai bună modalitate de a elabora și implementa beneficiul pentru a minimiza potențialele efecte negative. Cu alte cuvinte, ajutorul de stat ar trebui să fie acordat numai în scopul de a aborda o disfuncționalitate a pieței sau din motive de echitate și, în orice caz, numai în măsura minimă necesară pentru a atinge obiectivul pretins.

14. **Pentru a face acest lucru, vom prezenta patru etape care trebuie parcurse atunci când se evaluează acordarea măsurilor de ajutor de stat. Într-un cuvânt, autoritățile din Republica Moldova trebuie să demonstreze că:**

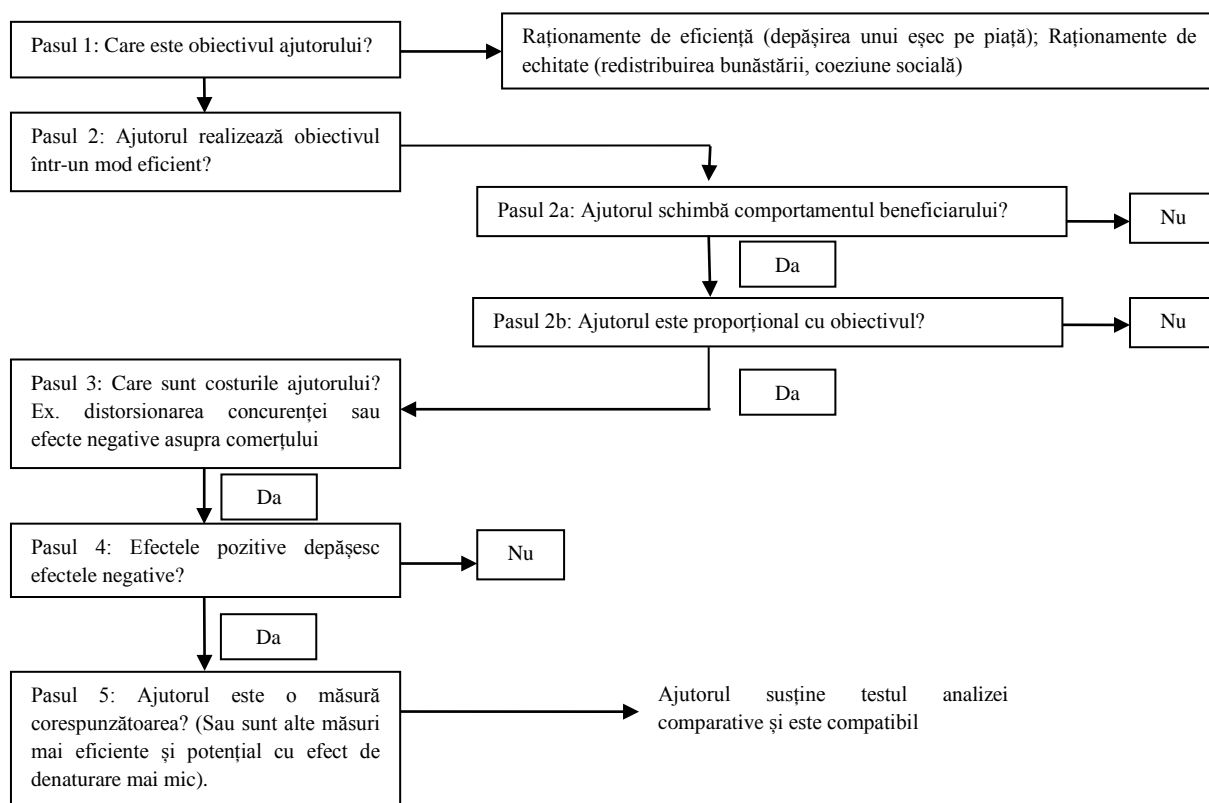
- Ajutorul de stat este necesar pentru a atinge obiectivul de interes comun care nu poate fi atins de piață din cauza unei defecțiuni a pieței sau din motivul că ajutorul este acordat din motive de echitate (cum ar fi motive de coeziune în cazul ajutoarelor regionale);
- Cuantumul ajutorului de stat este eficient în realizarea și proporțional cu obiectivul declarat;
- Denaturările neintenționate ale concurenței și ale comerțului sunt limitate;
- Beneficiile ajutorului de stat sunt mai mari decât costurile; și
- Nici un instrument de alternativă nu este disponibil, care ar atinge obiectivul de interes comun mai eficient decât cu ajutorul de stat planificat.

15. **Acest tip de analiză, o analiză ex-ante a ajutoarelor de stat, încurajează autoritățile naționale să identifice obiectivele măsurii lor de ajutor, precum și potențialele efecte negative asupra concurenței sau comerțului.** Această analiză este numită "analiza comparativă", care urmărește să cîntărească efectele pozitive și negative ale ajutorului.

16. Testul constă din următoarele întrebări¹:

- Prin măsura de ajutor se urmărește un obiectiv de interes public bine definit? (i.e. există o raționalitate de ordin al eficienței sau/și al echității pentru ajutorul de stat acordat)
- Ajutorul de stat vine să realizeze eficient obiectivul de interes comun?
- Ajutorul de stat vine să restabilească eficiența sau echitatea prin schimbarea comportamentului beneficiarului ajutorului de stat (efect de stimulare)?
- Măsura de ajutor este proporțională cu problema vizată, și anume, nu se poate obține aceeași modificare de comportament cu un ajutor mai mic?
- Care sunt efectele negative ale ajutorului de stat, în ceea ce privește denaturarea concurenței și efectul asupra comerțului?
- Beneficiile depășesc costurile?
- Pot fi obținute aceleași rezultate cu instrumente (modalități) care au un efect de denaturare mai mic?

6. Sunt furnizor de ajutor de stat?

17. Orice autoritate publică din Republica Moldova care are la dispoziție resurse publice ar putea acorda ajutoare de stat. Sunt incluse nu doar autoritățile "De stat", dar și entitățile regionale sau locale și agenții care au la dispoziție resurse de stat (resurse publice). În acest sens, ministerele, autoritățile locale și agențiile sunt principalii furnizori de ajutor de stat.

¹ Comisia Europeană propune o ordine a întrebărilor puțin diferită în cadrul testului comparativ. Ordinea propusă este mai ușor de urmat, dar rețineți că ordinea este în mare parte lipsită de relevanță, deoarece răspunderea la întrebări într-o ordine diferită nu afectează rezultatul testului comparativ.

18. De asemenea, entitățile publice cum ar fi întreprinderile de stat sau chiar întreprinderile private în care statul are o influență dominantă pot fi considerați ca furnizori de ajutor de stat având în vedere că ei gestionează resurse de stat. În acest sens, întreprinderile publice pot fi definite ca fiind orice întreprindere asupra căreia autoritățile publice pot exercita, direct sau indirect, o influență dominantă. O astfel de influență poate fi presupusă când autoritățile publice dețin, direct sau indirect, cea mai mare parte a capitalului subscris al întreprinderilor, controlează majoritatea voturilor, sau pot numi mai mult de jumătate din membrii organelor lor de administrare, de conducere sau de supraveghere.

19. Potențialii furnizori de ajutor de stat menționați mai sus ar trebui să își pună următoarele întrebări pentru a verifica dacă aceștia acordă ajutor de stat:

- Transfer resurse de stat la una sau mai multe întreprinderi (de stat sau privat)? Aceste transferuri pot fi pozitive (o subvenție, o plată pentru un serviciu la un preț care este mai mare decât cel de piață ...) sau negative (scutire de taxe, anularea unei datorii ...)
- Acest transfer favorizează anumite întreprinderi sau producerea anumitor bunuri? Cu alte cuvinte, este transferul deschis tuturor întreprinderilor rezidente în Republica Moldova sau doar pentru unele dintre ele?
- Ajutorul denaturează sau riscă să denatureze concurența? Altfel spus, beneficiarii concurează cu alte întreprinderi pe o piață liberalizată?

7. Beneficiez de ajutor de stat?

20. Orice persoană fizică sau juridică independentă, care are activitate economică care constă în oferirea de bunuri sau de servicii pe o piață, poate fi un beneficiar de ajutor de stat. Aceasta include, prin urmare, întreprinderile de stat și private, în toate formele (inclusiv cooperative, trusturi ...) și parteneriate public-private (PPP).

21. Forma juridică a beneficiarului de ajutor de stat nu este relevantă, important este faptul că este implicat într-o activitate economică într-o piață care este deschisă concurenței. În acest sens, organizațiile non-profit sau entitățile de stat ar putea fi beneficiari de ajutor de stat în cazul în care au o activitate economică.

22. Potențialii beneficiari de ajutor de stat menționați mai sus ar trebui să își pună următoarele întrebări pentru a stabili dacă ar putea primi ajutor de stat:

- Primesc resurse de stat de la autoritățile publice sau întreprinderile care sunt sub influența statului? Primesc granturi sau subvenții sau beneficiez de scutiri de taxe / reduceri speciale?
- Beneficiul pe care îl primesc este disponibil tuturor întreprinderilor din Republica Moldova sau doar pentru unele întreprinderi (de exemplu, întreprinderile care adoptă o anumită formă socială, sau care au o anumită dimensiune, sau apartenență la un anumit sector)?
- Sunt în concurență cu alte întreprinderi pe o piață liberalizată?

8. Ce se întâmplă dacă acord/primesc ajutor de stat? Este ajutorul de stat întotdeauna ilegal?

23. Ajutorul de stat nu este întotdeauna ilegal. Ajutorul de stat poate fi acordat / primit cu condiția ca acesta a fost notificat Consiliului Concurenței și autorizat de către acesta din urmă înainte de a fi pus în aplicare.

24. **Consiliul Concurenței poate aproba ajutoarele de stat care îndeplinesc criteriile și limitele stabilite în Legea cu privire la ajutorul de stat și în regulamentele de aplicare ale acestora.** Consiliul Concurenței va lua o decizie în termen de maximum 45 de zile lucrătoare de la data primirii notificării complete. În cazul în care, în termen de 45 de zile lucrătoare de la notificare, Consiliul Concurenței nu a luat nici o decizie, ajutorul notificat va fi considerat aprobat.

25. **De asemenea, ajutorul cu o valoare echivalentă mai mică de 2.000.000 lei per beneficiar într-o perioadă de maximum trei ani, indiferent de formă și obiectivul său, este permis, cu condiția să nu aibă legătură cu activitățile de export.** Cu alte cuvinte, acest ajutor (așa-numitul *de minimis*) este acceptat și nu este nevoie să fie notificat Consiliului Concurenței. Cu toate acestea, ca o excepție de la regula generală de notificare, acesta trebuie să fie abordat în mod strict. Condițiile de obținere legală a ajutoarelor de *de minimis* sunt menționate în Regulamentul privind ajutoarele de *de minimis*.

26. **În mod similar, există două tipuri de ajutoare considerate a fi compatibile cu mediul concurențial normal și exceptate de la obligația de notificare la Consiliul Concurenței:** a) ajutoarele cu caracter social acordate consumatorilor individuali (de exemplu ajutor pentru a reduce prețul unui bilet de călătorie cu autobuzul sau trenul pentru pensionari sau persoane cu resurse limitate), cu condiția ca acest ajutor să fie acordat fără discriminare legată de originea produselor sau a serviciilor; și b) ajutor pentru remedierea daunelor provocate de catastrofe naturale sau alte situații de urgență.

9. Cine și când trebuie să notifice?

27. **Numai furnizorii de ajutor de stat pot notifica ajutoare de stat noi în conformitate cu Legea cu privire la ajutorul de stat. Potențialii beneficiari ai ajutorului de stat nu au voie să notifice în mod oficial Consiliul Concurenței.** Cu toate acestea, ei pot consulta Consiliul Concurenței pentru recomandări dacă o anumită schemă sau tranzacție poate implica ajutor de stat. Beneficiarii pot comunica, de asemenea, Consiliului posibilele cazuri de ajutor existent sau ilegal² de care cunosc.

28. **Notificarea trebuie să fie făcută cu suficient timp înainte de data presupusă a fi data când ajutorul urmează a fi acordat conform actului de acordare** (lege, regulament, decizie, tranzacție...) unde sunt menționate prevederile de acordare a ajutorului, luând în vedere termenul legal pe parcursul căruia Consiliul Concurenței este obligat să adopte o decizie.

10. Ce se întâmplă dacă ajutorul de stat este acordat fără a fi notificat? Care sunt consecințele acordării ajutorului de stat ilegal?

29. **Legislația Republicii Moldova în domeniul ajutorului de stat atribuie consecințe importante acordării ajutorului de stat fără autorizarea Consiliului Concurenței.** În acest sens, Consiliul Concurenței poate decide că:

- Actul normativ în baza căruia ajutorul ilegal a fost acordat trebuie să fie modificat sau abrogat, și
- Ajutorul trebuie să fie recuperat, cu dobândă, de la beneficiar. Ajutorul de stat care urmează să fie recuperat în temeiul unei decizii de recuperare include dobânda calculată utilizând rata de bază (rotunjită pînă la următorul procent întreg), stabilit de Banca Națională în luna

---

² care nu a fost notificat.

noiembrie a anului precedent, aplicată la operațiunile de politică monetară pe termen scurs, majorată cu 5 puncte. Dobânda este plătită de către beneficiarul ajutorului ilegal sau ajutorului utilizat abuziv și se calculează începând din ziua în care ajutorul a fost pus la dispoziția beneficiarului și pînă la data recuperării sale depline.

30. De asemenea, ajutorul poate fi suspendat pe perioada investigației. Beneficiarii de ajutor ilegal vor trebui să ramburseze autorităților publice întregul ajutor, plus dobînda, iar aceasta chiar dacă nici autoritatea publică, nici întreprinderea beneficiară nu erau în cunoștință despre legislația în domeniul ajutorului de stat sau despre caracterul de ajutor de stat al măsurii în cauză în momentul cînd ajutorul a fost acordat. Același lucru se va întîmpla dacă întreprinderea consideră, în mod eronat, că ajutorul a fost legal presupunînd că a fost notificat și autorizat de către Consiliul Concurenței. În plus, consecințele pentru legislația / politica afectată sunt de asemenea foarte severe avînd în vedere că această legislație / politică va fi modificată sau abrogată.

31. Prin urmare, este în interesul autorităților publice și al întreprinderilor să respecte normele privind ajutoarele de stat și, în special, de a notifica orice intenție de a acorda ajutor la Consiliul Concurenței înainte de punerea în aplicare, luînd în vedere ca nenotificarea va determina consecințe grave.

11. Cum pot evita încălcarea legislației cu privire la ajutorul de stat?

32. Cel mai bun mod în evitarea încălcării normelor privind ajutoarele de stat este de a notifica orice intenție de ajutor Consiliului Concurenței înainte de punerea în aplicare.

33. De asemenea, normele privind ajutoarele de stat sunt clare și previzibile. Criteriile și limitele de acordare a ajutorului de stat sunt detaliate în regulamentele de aplicare a Legii cu privire la ajutorul de stat. Orice ajutor sau schemă de ajutor ar trebui să fie adaptate la condițiile stabilite în regulamentele respective în ceea ce privește pragurile de ajutor, costurile eligibile care pot fi compensate cu ajutor etc., iar apoi să fie notificate Consiliului Concurenței înainte intrării în vigoare.

34. Încadrarea ajutoarelor de stat și schemelor de ajutoare de stat în conformitate cu limitele stabilite în regulamentele de punere în aplicare a Legii cu privire la ajutorul de stat va accelera, de asemenea, procedura de examinare la Consiliul Concurenței, astfel încît această autoritate va fi capabilă să verifice mai ușor dacă ajutorul în cauză este compatibil cu normele privind ajutoarele de stat.

12. Servicii publice și ajutorul de stat

35. Furnizorii de servicii considerate în mod tradițional ca servicii publice, cum ar fi un spital sau o întreprindere locală de autobuz sau troleibuz, vor fi considerate drept întreprinderi în sensul aplicării normelor privind ajutoarele de stat în cazul în care au activitate economică, adică, în cazul în care oferă bunuri sau servicii pe o piață. Exercițarea atribuțiilor de autoritate publică, cum ar fi securitatea națională nu este considerată ca o activitate economică. În mod similar, funcționarea sistemului de asigurări sociale bazat pe principiul solidarității (obligația de a fi membru, controlul statului, servicii independente de valoarea contribuției individuale ...) nu este considerată activitate economică.

36. **Cu toate acestea, în cele mai multe cazuri, aceste tipuri de servicii (de exemplu, pentru furnizarea serviciilor de transport local cu autobuzul sau troleibuz) pe care legislația Republicii Moldova le consideră ca servicii de interes economic general ("SIEG") vor fi considerate ca activități economice și, prin urmare, orice compensație financiară acordată pentru oferirea lor poate constitui ajutor de stat, care ar trebui să fie notificat Consiliului Concurenței ca orice alt ajutor.**

37. **Cu toate acestea, având în vedere caracterul specific al acestor servicii, nu va fi ajutor de stat, și prin urmare, nu va fi nevoie de a înainta o notificare la Consiliul Concurenței dacă sunt îndeplinite patru condiții cumulative:**

- I. Întreprinderea beneficiară trebuie să fie efectiv însărcinată cu executarea unor obligații de SIEG, iar aceste obligații trebuie să fie clar definite;
- II. Parametrii pe baza cărora se calculează compensația trebuie să fie stabiliți în prealabil, în mod obiectiv și transparent, pentru a evita conferirea unui avantaj economic care poate favoriza întreprinderea beneficiară față de întreprinderile concurente. Plata unei compensații de către stat pentru pierderile suferite de o întreprindere fără ca parametrii acestei compensații să fie stabiliți în prealabil, atunci când se constată ulterior că prestarea SIEG-ului nu a fost viabilă din punct de vedere economic, reprezintă ajutor de stat;
- III. Compensația nu poate depăși ceea ce este necesar pentru acoperirea totală sau parțială a costurilor ocazionate de executarea obligației de SIEG, ținând cont de veniturile rezultate din această activitate, precum și un profit rezonabil;
- IV. Atunci când alegerea întreprinderii, care urmează să fie investită cu obligația de prestare a SIEG-ului, nu se face în cadrul unei proceduri de achiziție publică, care permite selectarea ofertantului capabil să furnizeze serviciile respective la cele mai mici prețuri, nivelul compensației trebuie determinat pe baza unei analize a costurilor pe care o întreprindere bine administrată și dotată corespunzător, le-ar fi suportat pentru a presta acea obligație de SIEG, ținând cont de veniturile rezultate din această activitate, precum și un profit rezonabil (Regulamentul privind ajutorul de stat acordat beneficiarilor ce prestează servicii de interes economic general).

38. **Dacă oricare dintre aceste condiții nu este îndeplinită, atunci compensația pentru furnizarea de acest tip de servicii (cunoscute în mod tradițional ca servicii publice) va fi un ajutor de stat, care va trebui să fie notificată Consiliului Concurenței.** Analiza întreprinsă de Consiliul Concurenței în scopul de a autoriza un ajutor pentru acest tip de servicii este explicată în Regulamentul privind ajutorul de stat acordat beneficiarilor care prestează servicii de interes economic general.

13. Parteneriatul public-privat și ajutorul de stat

39. **Ajutorul de stat poate fi prezent în cadrul unui parteneriat public-privat (PPP) în cazul în care autoritatea publică care ia parte la PPP este dezavantajată comparativ cu operatorul privat (de exemplu, asumarea mai multor riscuri sau încasarea unui profit mai mic).** În schimb, în cazul în care partenerul privat a fost ales ca urmare a unei proceduri de licitație deschisă iar riscurile și beneficiile proiectului sunt împărțite în mod egal de către toți investitorii implicați, nu va fi, probabil, nici un ajutor de stat implicat. În acest sens, în scopul de a evalua dacă un avantaj financiar a fost acordat pentru partenerul privat al tranzacției, precum și pentru a cuantifica astfel de avantaj, este esențial ca procedura de licitație să fie deschisă (și nu închisă sau restricționată), deoarece acest lucru va permite investitorilor să vină cu oferte care să reflecte

prețul de piață al tranzacției.

40. În cele din urmă, sprijinul financiar oferit prin parteneriat public-privat, constituie ajutor de stat reglementat prin Legea nr. 139 din 15 iunie 2012 privind ajutorul de stat, dacă sunt îndeplinite oricare din următoarele condiții:

- a) autoritatea publică nu a ales partenerul privat prin concurs, făcut printr-o publicitate riguroasă, astfel încât să fie aduse la cunoștință potențialilor investitori principalele criterii care trebuie îndeplinite.
- b) contribuția privată și cea publică nu sunt proporționale cu profitul (venitul) obținut de părți, iar riscurile proiectului nu sînt împărțite proporțional cu contribuția fiecăreia dintre părțile parteneriatului public-privat.
- c) resursele publice se alocă înaintea celor private.
- d) favorizarea partenerului privat în faza ulterioară selecției prin modificarea clauzelor contractuale ale parteneriatului public-privat, inclusiv prelungirea duratei etc. (Conform pct.49 din Regulamentul privind forma de notificare, procedura de examinare și adoptare a deciziilor cu privire la ajutorul de stat)

Exemplu: O autoritate publică dorește să creeze un PPP care va acoperi proiectarea, construcția, finanțarea și operarea unei noi infrastructuri rutiere, care urmează să fie efectuată de către un investitor privat. Cu alte cuvinte, PPP este combinația unui contract de achiziții publice de lucrări pentru construirea drumului și a unei concesiuni pentru operarea drumului după finisarea lucrărilor. Autoritatea publică decide să organizeze o licitație, cu scopul de a se asigura că operatorul privat este compensat conform condițiilor pieței, altfel spus, de a exclude prezența unui avantaj pentru partenerul privat. Autoritatea publică decide să opteze pentru o procedură de negociere. Este ajutor de stat în acest caz?

Răspunsul este că construirea și exploatarea infrastructurii rutiere pot fi considerate drept activități economice, prin urmare, va fi ajutor de stat în cazul în care investitorul privat în acest caz (o întreprindere) primește un avantaj din resurse de stat care denaturează sau riscă să denatureze concurența. O procedură de licitație deschisă, transparentă și nediscriminatorie tinde să minimizeze avantajele potențiale pentru furnizorii de servicii și, prin urmare, eventualele elemente de ajutor de stat. Cu toate acestea, un element de ajutor de stat poate rămîne în acest caz, în calitate de autoritate publică nu a optat pentru o procedură de licitație complet deschisă, care oferă o bună estimare a prețului de piață, ci pentru o procedură negociată care este mult mai complexă și, prin urmare, mai puțin sigură cu referire la prețul de piață al serviciilor în cauză. În consecință, măsura ar trebui să fie notificată Consiliului Concurenței pentru analiză în conformitate cu normele privind ajutoarele de stat, deoarece nu poate fi exclus că, în pofida ofertei, rămîne un element de ajutor de stat.

41. Există vreo modalitate, în afară de o licitație în totalitate deschisă, pentru a asigura că un PPP nu include ajutor de stat pentru partenerul privat? Da, autoritățile publice pot arăta că evaluarea serviciilor furnizate de către partenerul privat al PPP a fost efectuată de către firme independente de consultanță de talie mare (de frunte) și/sau bănci internaționale. Cu toate acestea, în acest caz, toate informațiile referitoare la crearea și funcționarea PPP vor trebui să fie notificate Consiliului Concurenței pentru evaluare în conformitate cu normele privind ajutoarele de stat.

Bibliografie

Bacon, K, *European Community Law of State Aid* (Oxford: Oxford University Press, 2009).

Biondi, A, 'The rationale of State aid control: a return to orthodoxy' (2010) Cambridge Yearbook of EU Law 35.

Buendia Sierra, JL, 'Finding the Right Balance: State Aid and Services of General Economic Interest', in *EC State aid law-Le Droit des Aides d'Etat dans la CE, Liber Amicorum Francisco Santaolalla Gadea* (The Hague, Kluwer Law International, 2008) 191.

De Cecco, F., *State Aid and the European Economic Constitution* (Oxford : Hart, 2013).

Hancher,L, Ottervanger,T, and Slot, PJ, *EU state aids* (4th ed. London : Sweet & Maxwell / Thomson Reuters, 2012).

Nicolaidis, P, 'State Aid, Advantage and Competitive Selection: What Is a Normal Market Transaction?' (2010) European State Aid Law Quarterly 65.

Quigley,C, *European state aid law and policy* (2nd ed,Oxford ; Portland, Or.: Hart Pub., 2009).

Szyszczak, E, (ed), *Research Handbook on State Aid* (Cheltenham, Edward Elgar, 2011). Van de Castele, K, and Hocine,M, ' 'Favouring certain undertakings or the production of certain goods':Selectivity' in Mederer, W, Pesaresi, N, and Van Hoof (eds.), *EU Competition Law, Volume IV, State aid, Book One* (Leuven: Claeys & Casteels, 2008) 247.

Anexa 1: Exemple de ajutoare de stat analizate

Exemplul 1: Poate o investiție efectuată de o autoritate publică sau de către o întreprindere publică, într-o anumită întreprindere să fie considerată ajutor de stat? Dacă da, cum urmează a fi estimat?

Tranzacțiile economice efectuate de un autoritate publică sau o întreprindere publică poate conferi un avantaj și, prin urmare, să constituie ajutor, în cazul în care acestea nu sunt efectuate în conformitate cu condițiile normale de piață. Pentru a determina dacă investiția unei autorități publice constituie ajutor de stat, este necesar să se evalueze dacă, în circumstanțe similare, un investitor privat de o dimensiune comparabilă care operează în condițiile normale ale unei economii de piață ar fi putut fi determinat să facă investiția în cauză. Prin urmare, investițiile, în special injecții de capital de către organisme sau autorități publice pot fi considerate ajutoare de stat în cazul în care nu urmează o logică de piață. De exemplu, o injecție de capital de stat într-o întreprindere care a înregistrat pierderi ani de zile s-ar părea, în principiu, ca o investiție puțin probabilă pentru un operator de piață rațional, datorită randamentului redus care se așteaptă.

În acest sens, de exemplu, în 1979 autoritățile belgiene au decis să facă o injecție de capital într-o societate care a întâmpinat dificultăți economice semnificative în anii 1970. Statul Belgian a înlocuit cu această investiție o serie de acționari privați ai companiei în cauză, preluând 72% din capital. În ciuda investițiilor realizate de către autoritățile publice în cadrul companiei ca acționari noi situația economică a societății s-a deteriorat și mai mult în următorul deceniu, iar statul să decidă în cele din urmă să dobândească participațiile celorlalți acționari privați. Într-o astfel de situație precară, Comisia Europeană a concluzionat că nicio întreprindere privată nu ar fi făcut injecții de capital în această întreprindere, cu atât mai mult, că în acest caz a fost supracapacitate structurală pe piață și scăderea cererii. Cu toate acestea, autoritățile belgiene au susținut că au procedat la fel ca oricare alt acționar în scopul de a-și proteja investițiile. Curtea de Justiție a susținut Comisia Europeană constatând în primul rând faptul că costurile extrem de ridicate de producție, pierderi de exploatare continue, lichiditate slabă și gradul de îndatorare mare a dus la retragerea aproape a tuturor acționarilor privați ai întreprinderii. Curtea a adăugat că în aceste condiții, perspectivele de profitabilitate ale companiei nu au fost de natură să inducă investitori private, care funcționează în condițiile normale ale economiei de piață, ca să se implice în tranzacțiile financiare în cauză, că era puțin probabil ca întreprinderea în cauză ar fi putut obține sumele esențiale pentru supraviețuirea sa pe piețele de capital și că, din acest motiv, sprijinul Guvernului belgian constituie ajutor de stat.

În ceea ce privește calcularea cuantumului ajutorului, în cazul unei investiții de capital, ca în situația respectivă, în cazul în care nici o parte a investiției nu poate fi considerată ajutor compatibil potrivit oricăror Regulamente de aplicare a Legii cu privire la ajutorul de stat din Republica Moldova, valoarea ajutorului va fi valoarea totală a ajutorului care urmează să fie investită într-o întreprindere în circumstanțe în care un investitor în economia de piață nu ar fi făcut-o.

Exemplul 2: Poate un credit acordat de către un entitate publică sau o autoritate publică unei anumite întreprinderi să fie considerat ajutor de stat? Dacă da, cum urmează a fi estimat?

Așa cum a fost menționat anterior, tranzacțiilor economice efectuate de un entitate publică sau o întreprindere publică poate conferi un avantaj și, prin urmare, să constituie ajutor, în cazul în care nu sunt efectuate în conformitate cu condițiile normale de piață. Pentru a determina dacă creditul unei entități publice constituie ajutor de stat, este necesar să se evalueze dacă, în circumstanțe

similare, un creditor privat de dimensiuni comparabile care operează în condițiile normale ale unei economii de piață ar fi putut fi determinat să acorde creditul în cauză. Cu alte cuvinte, trebuie să comparăm comportamentul unui creditor public cu cel al creditorilor privați ipotetici care se găsesc într-o situație similară.

În anul 1993, un guvern regional belgian a acordat un împrumut fără dobândă de 20 de milioane de franci belgieni (BFR) pentru o companie aeriană privată, rambursabil în tranșe anuale de 4 milioane BFR din al doilea an. În schimb, beneficiarul s-a angajat să continue să se dezvolte și să opereze o serie de rute aeriene europene de la un aeroport belgian. Comisia Europeană a considerat că niciun investitor privat nu ar fi acordat un împrumut fără dobândă în condiții normale de piață. Comisia Europeană a considerat în continuare că valoarea ajutorului de stat în acest caz a fost cea care corespunde dobânzii pe care compania aeriană privată ar fi plătit în condiții normale de piață. În schimb, un concurent al companiei aeriene privat a susținut că valoarea ajutorului ar fi fost considerată ca suma împrumutată (nu doar dobânda neachitată) și a contestat decizia Comisiei în fața instanțelor europene. În cele din urmă s-a constatat că problema relevantă era dacă un investitor privat ar fi intrat în operațiunea în cauză în aceleași condiții și, dacă nu, la ce condiții ar fi putut să intre în tranzacție. Cu alte cuvinte, instanțele UE au convenit cu Comisia că numai diferența dintre dobânda care ar fi fost plătită dacă o rată de piață ar fi fost aplicată și dobânda plătită efectiv reprezintă ajutorul. Curtea a concluzionat, dacă s-ar fi considerat că suma împrumutată este ajutor acest fapt nu ar fi fost în conformitate cu principiul proporționalității.

Prin urmare, va fi ajutor de stat în cazul unui credit acordat de instituțiile publice în condiții preferențiale (de exemplu, rata dobânzii flotantă preferențial), iar valoarea ajutorului va fi diferența dintre dobânda care un creditor privat ar fi cerut pentru împrumutul acordat și dobânda percepută de entitatea sau autoritatea publică.

Exemplul 3: Acordarea gratuită de terenuri și/sau clădiri reprezintă ajutor de stat? Dacă da, cum urmează a fi estimat?

Potrivit jurisprudenței, vânzarea de către autoritățile publice a terenurilor sau clădirilor unei întreprinderi sau unui individ implicat într-o activitate economică, poate constitui ajutor de stat, în special în cazul în care nu se face la valoarea de piață, și anume, în cazul în care aceasta nu sunt vândute la prețul pe care un investitor privat, care operează în condiții concurențiale normale, ar putea fi stabilit.

De obicei se urmează două metode pentru a exclude prezența unui ajutor de stat în acest tip de tranzacție: în primul rând, vânzarea de terenuri și clădiri ca urmare a unei proceduri de înaintare a ofertelor deschisă și necondiționată suficient de bine mediatizată, comparabilă cu o licitație, acceptarea celei mai bune sau unicei oferte și, în al doilea rând, un raport de evaluare ex-ante elaborat de un expert independent. Aceste metode urmăresc să asigure că prețul la care terenul se vinde, de către autoritățile publice reflectă, în măsura posibilității, valoarea de piață a terenurilor, pentru a exclude faptul că vânzarea conferă un avantaj cumpărătorului terenului.

De exemplu, în anul 1999 o întreprindere a cumpărat un teren de 50.000 m², de la un municipiu din Finlanda. Prețul de vânzare nu a fost stabilit pe baza unei proceduri de licitație necondiționată sau o evaluare independentă efectuată înainte de negocierile de vânzare. Prin urmare, când Comisia Europeană a aflat despre această tranzacție, a pus la dubiu cu privire la posibila existență a ajutorului de stat. Autoritățile finlandeze au prezentat cazuri de achiziție a terenurilor la un preț comparabil cu cel inclus în tranzacția analizată. Cu toate acestea, Comisia a considerat acest fapt ca insuficient pentru a exclude prezența ajutorului, în special în absența unei proceduri

de licitație necondiționată sau o evaluare independentă. În plus, Comisia a constatat că operațiunile prezentate de Finlanda au implicat autoritățile publice și, prin urmare, nu au fost pe deplin similare cu cele în curs de revizuire. În acest context, avantajul acordat întreprinderii este diferența dintre prețul de piață, sau prețul care un investitor privat ar fi plătit pentru terenul în cauză, și prețul efectiv plătit de întreprindere. Comisia a constatat că valoarea unui teren de pădure în Finlanda depinde în principal de valoarea copacilor care cresc în zona în cauză. Pe această bază, se calculează avantajul real acordat întreprinderii, și anume, diferența dintre prețul terenului în funcție de numărul de arbori și prețul efectiv plătit întreprinderii³.

În contextul celor de mai sus, acordarea de terenuri și/sau clădiri întreprinderilor cu titlu gratuit este foarte probabil să constituie ajutor de stat. Valoarea ajutorului care se acordă va fi determinată de valoarea terenului și/sau a clădirii în cauză, care ar trebui să fie calculată fie printr-o licitație publică deschisă sau prin rapoarte de evaluare independente.

Exemplul 4: Emiterea unei garanții pentru a obține un împrumut reprezintă ajutor de stat? Dacă da, cum urmează a fi estimat?

Orice garanție publică implică o pierdere de resurse de stat, dacă prețul de piață nu este achitat pentru garanție, prin urmare, poate fi un ajutor de stat. Persoana care împrumută, de obicei, obține împrumutul în schimbul unei prime. Ar putea fi un avantaj (și ajutor de stat), în cazul în care împrumutatul nu are nevoie să plătească prima sau plătește o primă redusă datorită garanției de stat. O garanție de stat ar putea permite împrumutatului să obțină condiții financiare mai bune pentru un împrumut decât cele disponibile în mod normal pe piețele financiare (rate mai mici sau securitate mai mică). Uneori, garanția de stat este necesară pentru debitor pentru că, fără aceasta, nu ar găsi o instituție financiară gata să acorde împrumuturi în orice condiții.

Pentru a afla dacă o anumită garanție de stat este ajutor de stat trebuie să se evalueze dacă, în circumstanțe similare, un operator de piață ar fi emis garanția. Cu alte cuvinte, se aplică testul operatorului în economia de piață. În acest sens, ajutorul de stat nu va fi implicat în cazul în care întreprinderea beneficiară ar putea obține resurse financiare echivalente pe piața de capital sau financiară.

În cazul în care o garanție de stat nu respectă principiul operatorului în economia de piață, se consideră că implică un ajutor de stat. Întrucât Comisia Europeană a rezumat: "elementul de ajutor de stat este considerat a fi diferența dintre prețul de piață corespunzător al garanției și prețul efectiv plătit pentru această măsură. În cazul în care piața nu oferă garanții pentru tipul de tranzacție în cauză, atunci nu există un preț de piață pentru această garanție. În acest caz, elementul de ajutor se calculează în același mod ca și echivalentul-subvenție al unui credit preferențial, și anume ca diferența dintre rata dobânzii de pe piață pe care întreprinderea ar fi suportat-o fără garanție și rata dobânzii obținută prin intermediul garanției de stat după ce primele plătite au fost luate în considerare."⁴

Altfel spus, emiterea unei garanții pentru a obține un împrumut poate fi un ajutor de stat în cazul în care prima plătită pentru garanție nu este conformă pieței. În absența unei piețe pentru garanții,

---

³ Decizia Comisiei din 21 decembrie 2000 privind ajutorul de stat acordat de Finlanda către Ojala-Yhtymä Oy, OJ L 105, 20.4.2002, p. 19–25. Vezi de asemenea, pentru o metodă diferită de evaluare referitor la terenurile agricole și forestiere, Decizia Comisiei privind ajutorul de stat SA.33167, Metoda alternativă pentru a evalua terenurile agricole și forestiere în Germania în momentul vânzării de către autoritățile publice OJ C 43, 15.2.2013, p. 7.

⁴ Comunicarea Comisiei privind aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratatul CE privind ajutoarele de stat sub formă de garanții, JO C 155, 20.6.2008, p. 10-22.

analiza va trebui să se bazeze pe diferența dintre rata dobânzii de pe piață pe care presupusul beneficiar ar fi plătit-o în absența garanției și rata dobânzii obținută prin intermediul garanției de stat. În cele din urmă, în situații excepționale, elementul de ajutor al unei garanții se poate stabili a fi drept suma acoperită practic de garanție⁵.

De exemplu, în anul 2009, o regiune spaniolă a fost de acord să acorde câștigătorului unei licitații, care să construiască și să opereze un aeroport, o garanție care să acopere 100% dintr-un credit bancar de pînă la 200 de milioane de euro solicitat de întreprindere în scopul de a construi aeroport. Comisia Europeană a considerat foarte puțin probabil ca un operator privat să fi realizat o astfel de tranzacție. Într-adevăr, Comisia a considerat că o astfel de operațiune, mai curînd părea să reflecte un comportament tipic public privind oferirea finanțării acolo unde piața nu a oferit-o cu scopul de a atinge obiective de interes public (de exemplu, construcția de infrastructură). În acest caz, deoarece Comisia nu a găsit un preț de piață disponibil pentru o garanție similară pe piețele financiare, elementul de ajutor, dacă ar fi unul în garanție a trebuit să fie calculat ca diferența dintre rata dobânzii de pe piață pe care câștigătorul licitației ar fi suportat-o fără garanție și rata dobânzii obținută prin intermediul garanției de stat, după ce prima plătită pentru garanție a fost luată în considerare. Prin realizarea acestei analize, Comisia a constatat că a existat un avantaj și că valoarea actualizată netă a elementului de ajutor al garanției asupra creditelor (de exemplu, echivalentul subvenție brută) s-a ridicat la 26,46 milioane euro.

Exemplul 5: Transferul cu titlu gratuit al activelor aparținînd municipalităților (autorităților publice), cum ar fi rețelele de canalizare și alimentare cu apă, reprezintă ajutor de stat?

După cum s-a menționat în **Exemplul 3**, atunci cînd autoritățile publice vînd sau transferă proprietatea publică (fie că este vorba de terenuri, clădiri sau altele) trebuie să se stabilească dacă autoritatea publică s-a comportat ca orice vînzător care operează într-o economie de piață (testul vînzătorului privat). În cazul în care autoritățile publice nu se comportă ca operatori economici raționali, întreprinderea beneficiară (în acest caz, întreprinderea care cumpără sau primește proprietatea) va obține un avantaj economic pe care nu l-ar fi obținut în condiții normale de piață, plasîndu-se într-o poziție mai favorabilă decît cea a concurenților săi. Pentru a transfera bunurile publice cu valoare economică de titlu gratuit operatorilor economici, ar putea, prin urmare, să vină în contradicție cu comportamentul pe care un vînzător privat l-ar fi adoptat. Cu toate acestea, circumstanțele particulare ale cauzei trebuie să fie analizate înainte de a ajunge la o concluzie definitivă.

De asemenea, noțiunea de ajutor de stat impune ca toate elementele sale constitutive descrise la punctul 3 de mai sus să fie îndeplinite. În acest sens, măsura publică în examinare trebuie să fie de natură să denatureze sau să riscă să denatureze concurența iar acest criteriu de obicei nu este îndeplinit în cazul în care sprijinul public este acordat unei întreprinderi sau grup de întreprinderi într-un sector care nu este liberalizat în mod oficial. Prin urmare, va trebui să se evalueze dacă sectorul în care tranzacția are loc este liberalizat în mod oficial. În mod similar, nu poate exista nici o denaturare a concurenței în cazul în care un anumit serviciu face obiectul unui monopol legal, adică, în cazul în care serviciul este rezervat de lege sau de măsuri de reglementare unui furnizor exclusiv, cu o interdicție clară pentru orice alt operator de a oferi astfel de servicii⁶.

⁵ Cu toate acestea, în cazul în care debitorul este o companie în dificultate, un garant de pe piață, dacă ar fi unul, ar fi probabil, în momentul în care garanția este acordată, perceput o primă mare, avînd în vedere riscul incapacității de plată. În cazul în care probabilitatea, ca persoana creditată nu va fi capabilă să ramburseze împrumutul, devine extrem de ridicată, această rată de piață ar putea să nu existe și în situații excepționale elementul de ajutor al garanției poate fi suma acoperită de garanție. Acest fapt se înfîmplă în cazul în care statul oferă o garanție pentru o întreprindere care, foarte probabil, nu va fi în măsură să o ramburseze, valoarea ajutorului ar putea fi, în circumstanțe excepționale, suma acoperită de fapt de garanție (întregul credit).

⁶ A se vedea în acest sens Decizia Comisiei din 7 iulie 2002 privind ajutorul de stat nr. N 356/2002 – Marea Britanie

În cele din urmă, în cazul infrastructurii legate de canalizare și rețeaua de alimentare cu apă, trebuie să se țină seama de faptul că ambele servicii ar putea fi considerate drept servicii de interes economic general (SIEG) și, prin urmare, chiar dacă măsura care este în examinare ar putea fi considerată drept ajutor de stat, trebuie să fie analizat dacă ajutorul ar putea fi justificat ca o compensație legală pentru furnizarea de SIEG în conformitate cu secțiunea 4 din Regulamentul privind ajutorul de stat acordat beneficiarilor ce prestează servicii de interes economic general. În orice caz, în cazul în care transferul infrastructurii care este în examinare este considerat ajutor de stat va trebui să fie notificat Consiliului Concurenței și numai această autoritate va fi competentă să o declare compatibilă drept compensație pentru furnizarea unui SIEG.